

Dyrevelfærd og klima: Hvad skal vi satse på for at komme forbrugerne i møde?

**Peter Sandøe, Tove Christensen,
Sigrid Denver, Thomas Bøker Lund &
Jakob Vesterlund Olsen**

Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi

Københavns Universitet

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Dilemmaer

- **For at overleve må svinebranchen hele tiden være på forkant med forbrugernes forventninger**
- **En række emner står højt på forbrugernes dagsorden:**
 - **Dyrevelfærd**
 - **Fødevareresikkerhed**
 - **Klima**
 - **Natur/miljø**
- **Den relative vigtighed varierer mellem forskellige markeder**
- **Samtidig spiller prisen en kæmpe rolle**
- **Dette giver anledning til en række dilemmaer og svære valg**

Kilde: Colourbox

Formål med dette indlæg

- **Forskerne bag dette indlæg har gennem et par årtier studeret holdninger til svineproduktion**
- **I starten alene i DK, og for nylig også i S og D**
- **På baggrund af resultater fra to undersøgelser gennemført i 2019 vil vi forsøge at svare på spørgsmålet:**
- **Hvad er forventninger og ønsker til dansk svineproduktion blandt forbrugere i Danmark og på to nærmarker?**

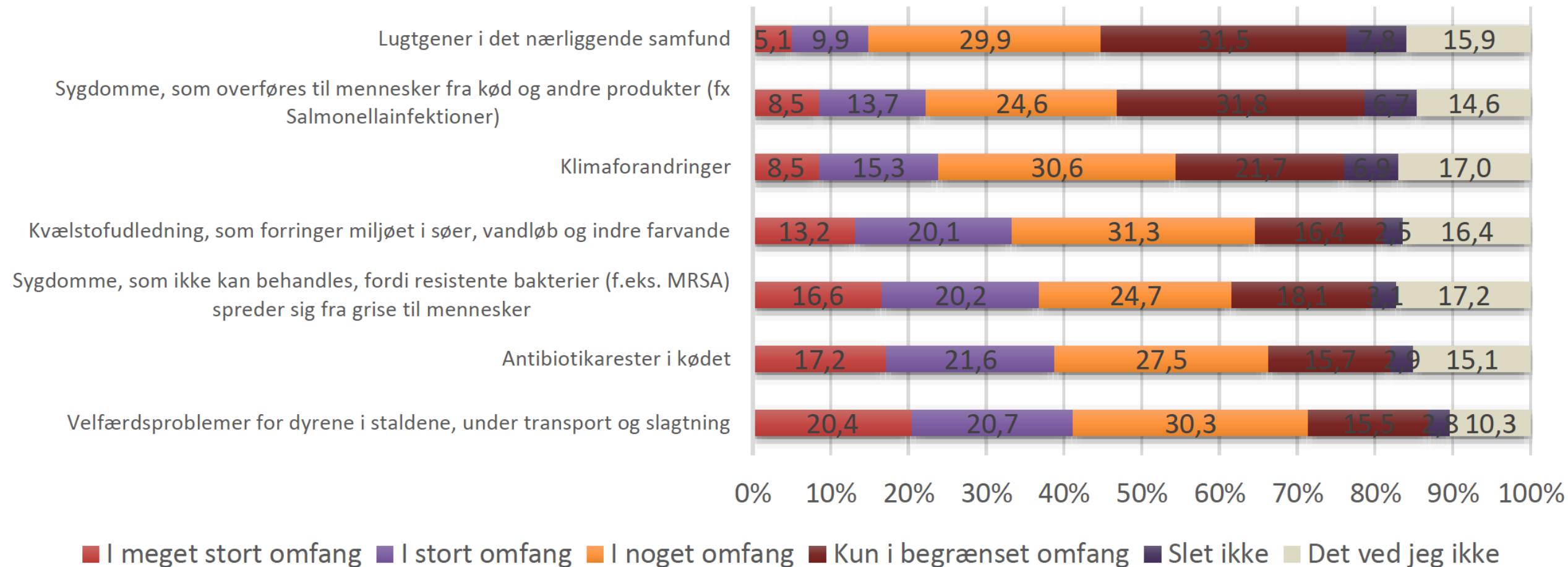
Del 1

Danskernes holdning til svineproduktion

Hvad vi har gjort

- Spørgeskema udviklet af forfatterne til dette oplæg
- Dataindsamling blandt et udsnit af danskere via Norstat fra slut-januar til start-februar 2019
- N=2112
- Svarprocent: 23%
- God match til befolkningens socio-demografiske karakteristika
- Resultater er vægtet i forhold til køn, alder, uddannelse og region
- Spørgeskemaet er testet på flere måder og viser god kvalitet
- Respondenterne blev bedt om at tænke på *konventionel svineproduktion*

I hvilket omfang mener du, at svineproduktionen i Danmark skaber problemer med hensyn til nedenstående emner? (N=2112)

Hvor enig er du i følgende udsagn om den danske svine sektor? (N=2112)

I mine øjne er problemerne med den danske svine sektor så omfattende, at der bør laves store ændringer, uanset omkostningerne

Den danske svine sektor har store udfordringer (fx med forurening, antibiotikaforbrug, dyrevelfærd)

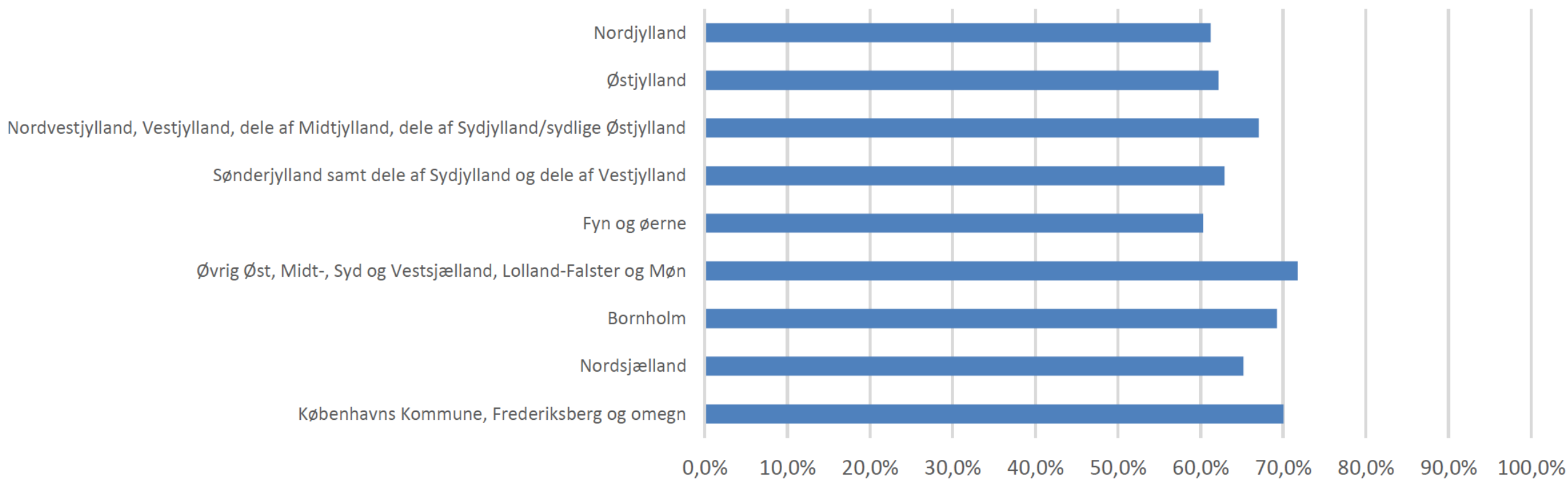
Den danske svine sektor er vigtig, fordi Danmark er et landbrugsland

Den danske svine sektor er vigtig, fordi den bidrager med mange danske arbejdspladser – både på gårdene, på slagterier og i forarbejdningsindustrien

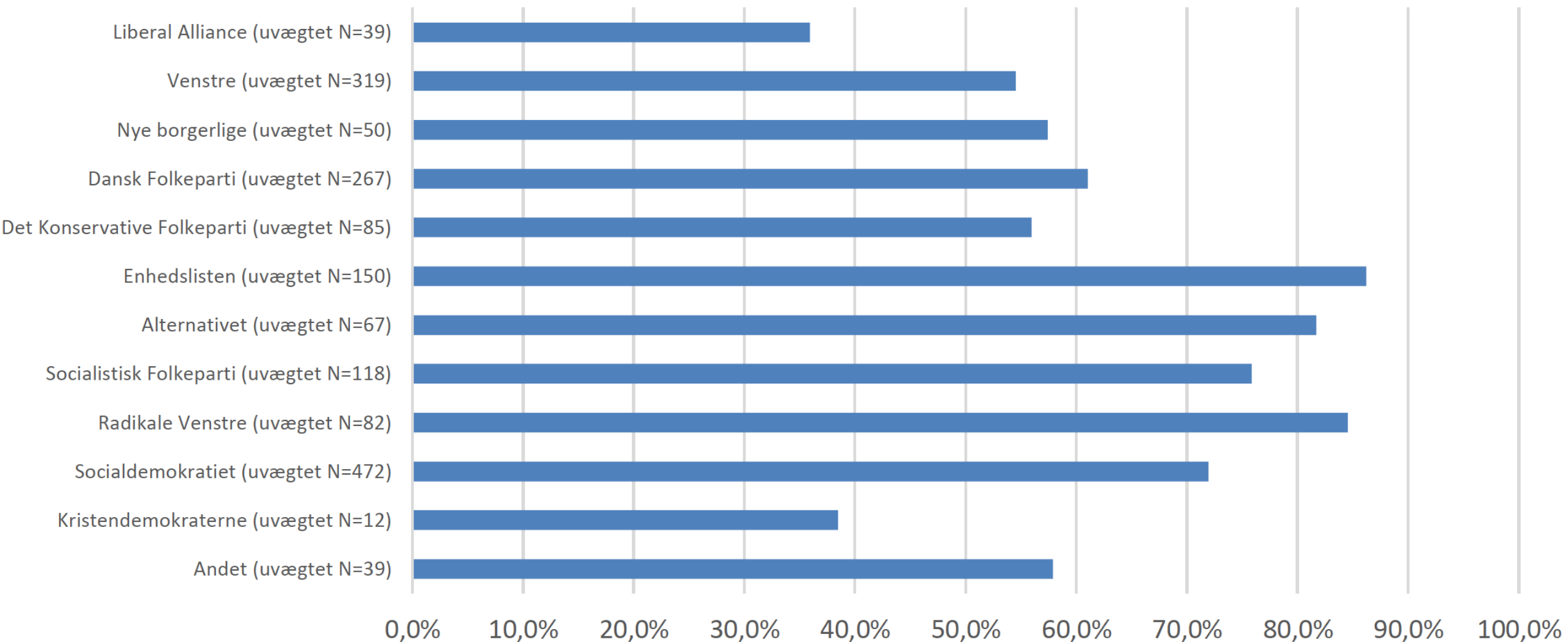
Den danske svine sektor er vigtig, fordi den bidrager med betydelige eksportindtægter til Danmark

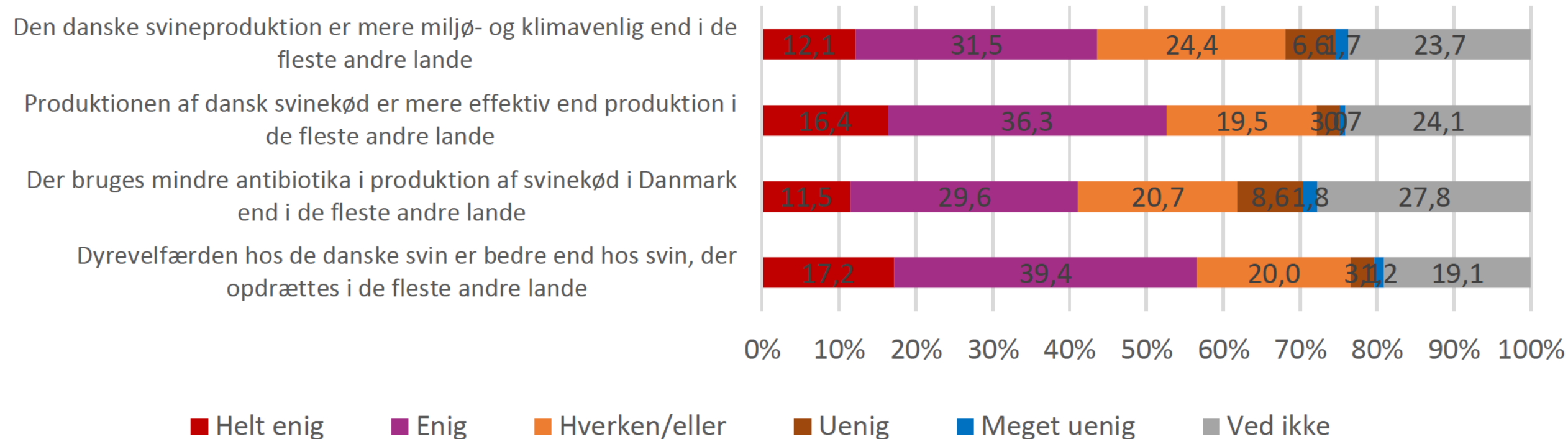
"Den danske svinesektor har store udfordringer (fx med forurening, antibiotikaforbrug, dyrevelfærd)" (% "Helt enig" / "enig" i udsagn)

"Den danske svine sektor har store udfordringer (fx med forurening, antibiotikaforbrug, dyrevelfærd)" (% "Helt enig" / "enig" i udsagn)

Hvor enig er du i følgende spørgsmål om dansk svineproduktion sammenlignet med udenlandsk svineproduktion? (N=2112)

Forbrugerne blev bedt om at afveje vigtigheden af de følgende syv emner overfor hinanden:

Rang- ordning	Tema (udsagn)	Mest vigtig	Mindst vigtig	Mest-mindst vigtigheds- score	Standard score
1	At grisenes velfærd forbedres både i staldene og under transport og slagtning	3.320	836	2.484	0,2940
2	At brug af antibiotika mindskes betydeligt	3.211	962	2.249	0,2662
3	At den negative påvirkning af miljø og klima fra svineproduktion reduceres til et minimum	2.536	1.626	910	0,1077
4	At der fortsat vil være dansk kvalitetssvinekød til en fornuftig pris til danske forbrugere	2.062	1.898	164	0,0194
5	At der sikres danske arbejdspladser knyttet til svinesektoren (på svinebedrifterne, på slagterierne og i forarbejdningsindustrien)	1.744	1.922	-178	-0,0211
6	At der er en betydelig eksport af dansk svinekød til gavn for økonomien	1.474	1.903	-429	-0,0508
7	Bidrage til at sikre aktivitet i landområdet, så det er attraktivt at bo der	437	5.637	-5.200	-0,6155

Fortolkning af vores resultater

- **Der er blandt danskerne en kritisk holdning til en del aspekter af dansk svineproduktion, hvoraf mangel på god dyrevelfærd er det vigtigste**
- **Stort fokus på miljø og klima**
- **Ligeså er antibiotikaforbrug højt op på dagsordenen**
- **Dette skal dog forstås på baggrund af en overvejende positiv holdning til den danske svineproduktion**
- **Budskabet er altså ikke, at konventionel dansk svineproduktion skal lukke, fordi der er problemer**
- **Det er, at der fortsat skal være en stor konventionel dansk svineproduktion, men der skal gøres noget ved problemerne**

Del 2

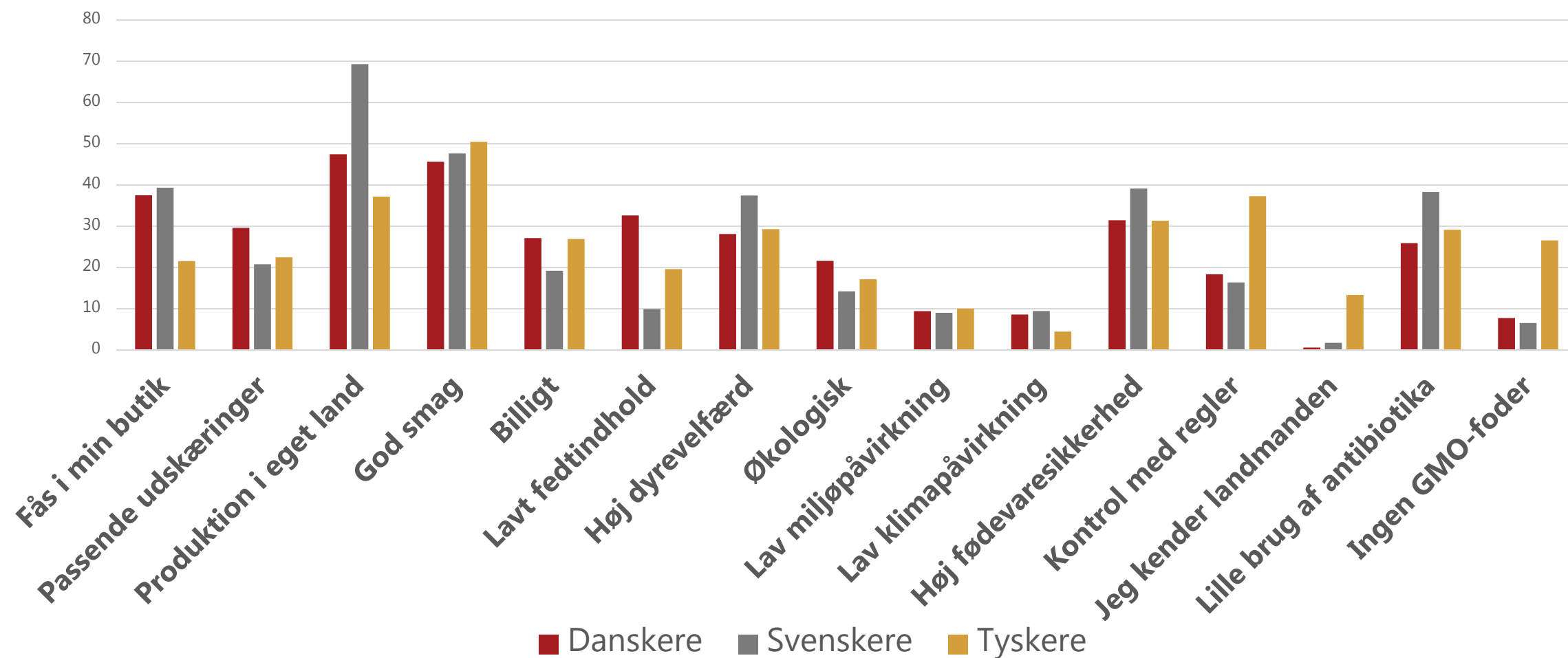
Sammenligning af forbrugere i DK, S og D

Hvad vi gjorde

- **Vi gennemførte spørgeskemaundersøgelse blandt forbrugere i DK, S og D**
- **Dataindsamling online via Norstat**
- **Pilot undersøgelse i maj 2019 med 200 respondenter i hvert land**
- **Hovedundersøgelse i juni 2019 med ca. 1600 respondenter i hvert land**
 - **DK 1.612 (svarprocent 18%)**
 - **S 1.613 (svarprocent 25%)**
 - **D 1.607 (svarprocent 28%)**
- **God match til befolkningerne på køn, alder og region**
- **Resultater uvægtede**
- **De der ikke køber svinekød til sig selv eller andre er ikke inddraget**
 - **5% i DK, 8% i S og D**

Andel af respondenter (i %), der mener at faktoren er vigtig når de køber svinekød (danskere, svenskere og tyskere)

Baseret på spørgsmålet: 'Hvad er vigtigt når du køber svinekød? Sæt op til fem krydser

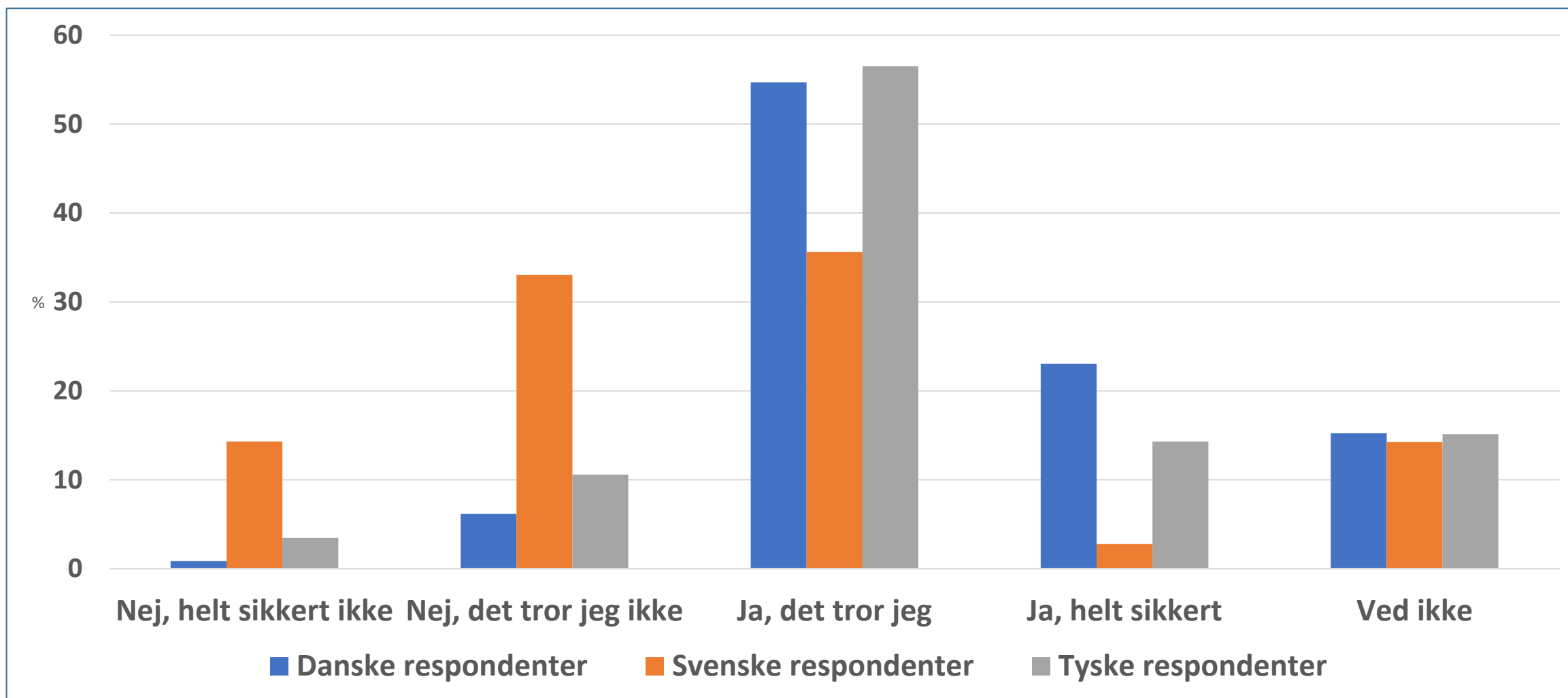
Det fiktive velfærdsmærke for svinekød

Det fiktive velfærdsmærke for svinekød:

- *Grisene har hele haler (ingen halekupering)*
- *Grisene har meget halm som rodemateriale*
- *Grisene har en halv gang mere plads end normalt*
- *Soen går løs hele tiden*
- *Maksimalt otte timers transport*

Den eneste væsentlige forskel mellem det fiktive velfærdsmærke og Bedre Dyrevelfærd hjerte 2 og Coops 1-gris er, at dette mærke tilbyder 50 % mere plads til grisene, mens hjerterne ikke giver så meget ekstra plads.

Svar på spørgsmålet: 'Tror du, at du vil købe svinekød produceret i Danmark med dette velfærdsmærke?'

Andel (i %) af alle forbrugere i DK, S og D, som vil betale mere for dansk velfærdssvinekød i forhold til standard svinekød fra et andet EU-land

	Danmark		Sverige		Tyskland	
	Af alle	Når vi kun tæller 'Ja, helt sikkert' med	Af alle	Når vi kun tæller 'Ja, helt sikkert' med	Af alle	Når vi kun tæller 'Ja, helt sikkert' med
Mere end 1% merpris	75	21	55	2	69	12
Mere end 5% merpris	59	19	35	1	50	10
Mere end 10 % merpris	32	12	17	1	29	7
Mere end 25 % merpris	12	6	6	0	12	3
Mere end 50 % merpris	4	3	2	0	5	1

Baseret på spørgsmålene: 'Hvor meget mere vil du betale for svinekød med dette velfærdsmærke i forhold til, hvad du betaler for standard svinekød produceret i et andet EU-land?' og 'Tror du, at du vil købe svinekød produceret i Danmark med dette velfærdsmærke?'

Andelen af respondenterne (i %), som er villige til at betale for velfærdsforbedringer ved svinekød.

Baseret på spørgsmålet: 'Vælg det udsagn, der passer bedst på dig'

	DK	S	D
Jeg synes, at lovgivningen sikrer grise god velfærd, derfor vil jeg ikke betale mere for forbedringer i grisenes velfærd, når jeg køber svinekød	20	14	13
Jeg synes ikke, at lovgivningen sikrer grisene en god velfærd, men jeg synes ikke, at det er mig som forbruger, der skal betale for at forbedre grisenes velfærd	13	11	21
Når jeg køber svinekød, vil jeg gerne betale lidt mere for små forbedringer i grisenes velfærd	32	28	31
Når jeg køber svinekød, vil jeg gerne betale en del mere for at opnå væsentlige forbedringer i grisenes velfærd	16	26	22
Ved ikke/Jeg passer ikke på nogen af udsagnene/Andet	18	20	12

Fortolkning af vores resultater

- Den vigtigste parameter for forbrugerne, ved siden af god smag, er, at svinekødet er produceret i deres hjemland
- Dog en interessant national variation: Tyskerne går mindre op i, at kødet er fra deres eget land
- Dernæst kommer fødevaresikkerhed efterfulgt af dyrevelfærd
- Hensynet til klima og miljø spiller stadig en begrænset rolle, når forbrugerne køber svinekød
- På grund af den nationale præference er der meget lille vilje hos de svenske forbrugere til at købe dansk velfærdssvinekød, noget større hos de tyske og størst hos de danske forbrugere
- På tværs af landene udgør prisen en væsentlig barriere

Del 3

Hvad kan og bør svineproducenterne gøre for at komme forbrugerne i møde?

Tre problemstillinger

- **Social license to operate**
- **Dansk svinekøds renommé**
- **Markedsdrevet dyrevelfærd og anden form for produkt-differentiering**

Social license to operate

- I offentlige diskussion af dansk svineproduktion har der gennem de seneste godt ti år været en del negative sager
 - Høj pattegrisedødelighed
 - Høj sodødelighed
 - Mange anmærkninger i dyrevelfærdskontrollerne
 - Højt forbrug af antibiotika
 - ...
- Det synes ikke at gå alt for godt i forhold til disse sager
- Samtidig er bekymringerne for miljø og klima på vej op

Pattegrisedødelighed m.m.

- Da sagen om en ca. 50% stigning i pattegrisedødeligheden eksploderede for ti år siden, var man begyndt at avle sig ud af problemet
- I en årrække faldt dødeligheden
- Men i de seneste år, er den steget igen og var i 2019 på over 23% - næsten det samme, som da den var på sit højeste
- Tilsvarende tendenser ses for sodødelighed og antallet af dyrevelfærdsanmærkninger

Det er tankevækkende at overveje, hvor meget af det, I lovede ved Svinetopmødet i 2014, I har holdt

Større overlevelse blandt smågrise

Dias 25 Sted og dato

Landbruget arbejder hen imod, at overlevelseshraten for smågrise er hævet med én gris pr. kuld i 2020. En fælles indsats starter nu.

På sigt skal alle søer gå fri

Landbruget har som målsætning, at mindst 10 % af diegivende søer skal gå fri i farestallden i 2020. En fælles indsats starter nu.

Stop for kastration af smågrise

Landbruget har som målsætning, at kastration uden bedøvelse skal ophøre senest i 2018. En fælles indsats starter nu.

Nedbringelse af antallet af halekuperede smågrise

Andelen af halekuperede smågrise skal nedbringes markant. En fælles indsats starter nu.

En styrket indsats mod mavesår hos søer og slagtesvin

Forekomsten af mavesår reduceres gennem bl.a. styrket sundhedskontrol. En fælles indsats starter nu.

Dyrevelfærd indarbejdes i månegrисprojektet

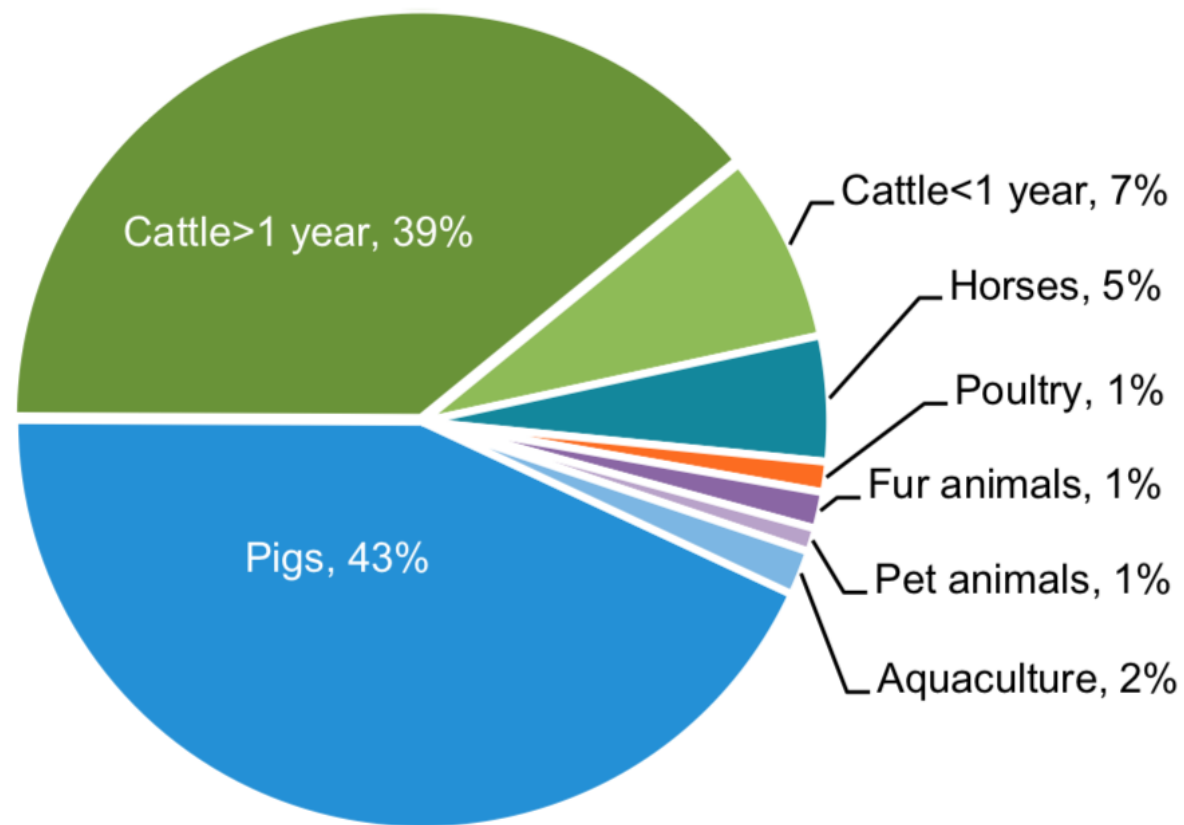
Fokus på staldindretning der tilgodeser dyrevelfærd.

Større valgmulighed for forbrugerne, når det gælder dyrevelfærd

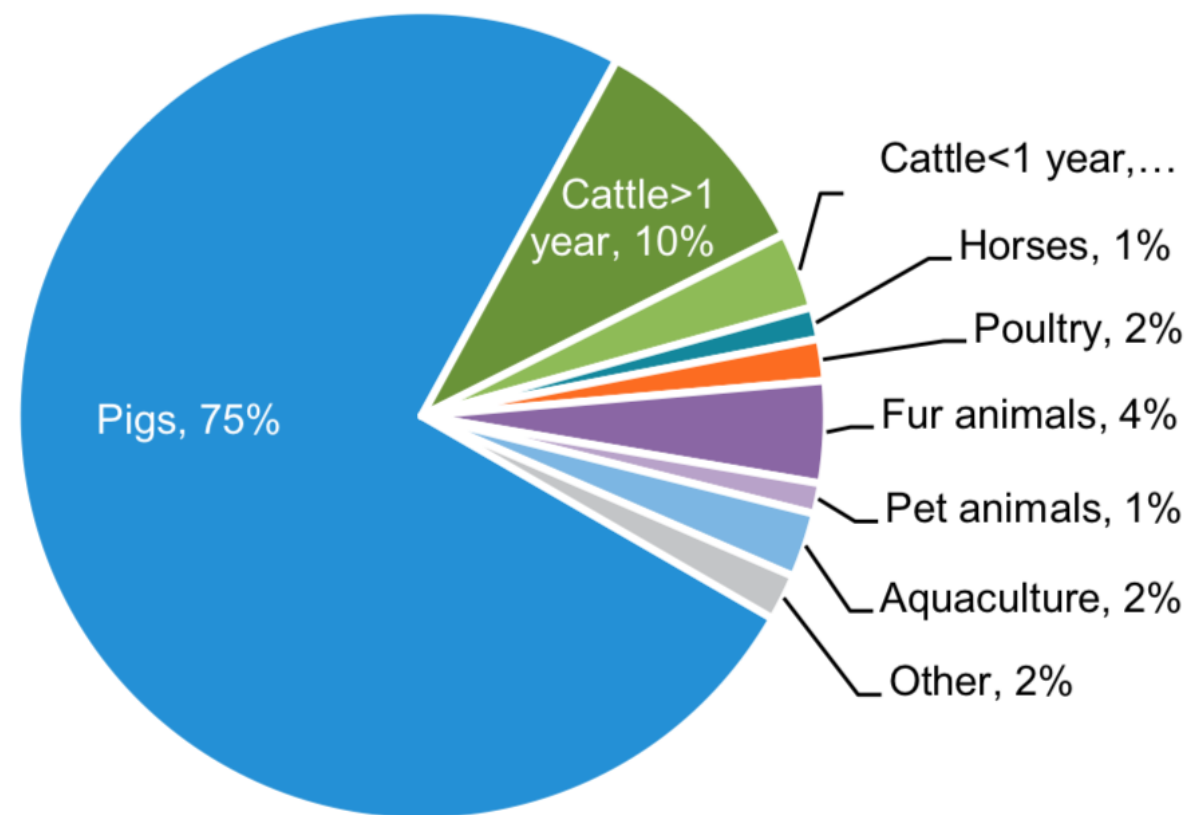

Slagterierne og detailhandlen forpligter sig til at arbejde for at give forbrugerne mere information om og større valgmulighed i forhold til produkter med bedre dyrevelfærd. En fælles indsats starter nu.

Uforholdsmæssigt meget antibiotika bruges til svin

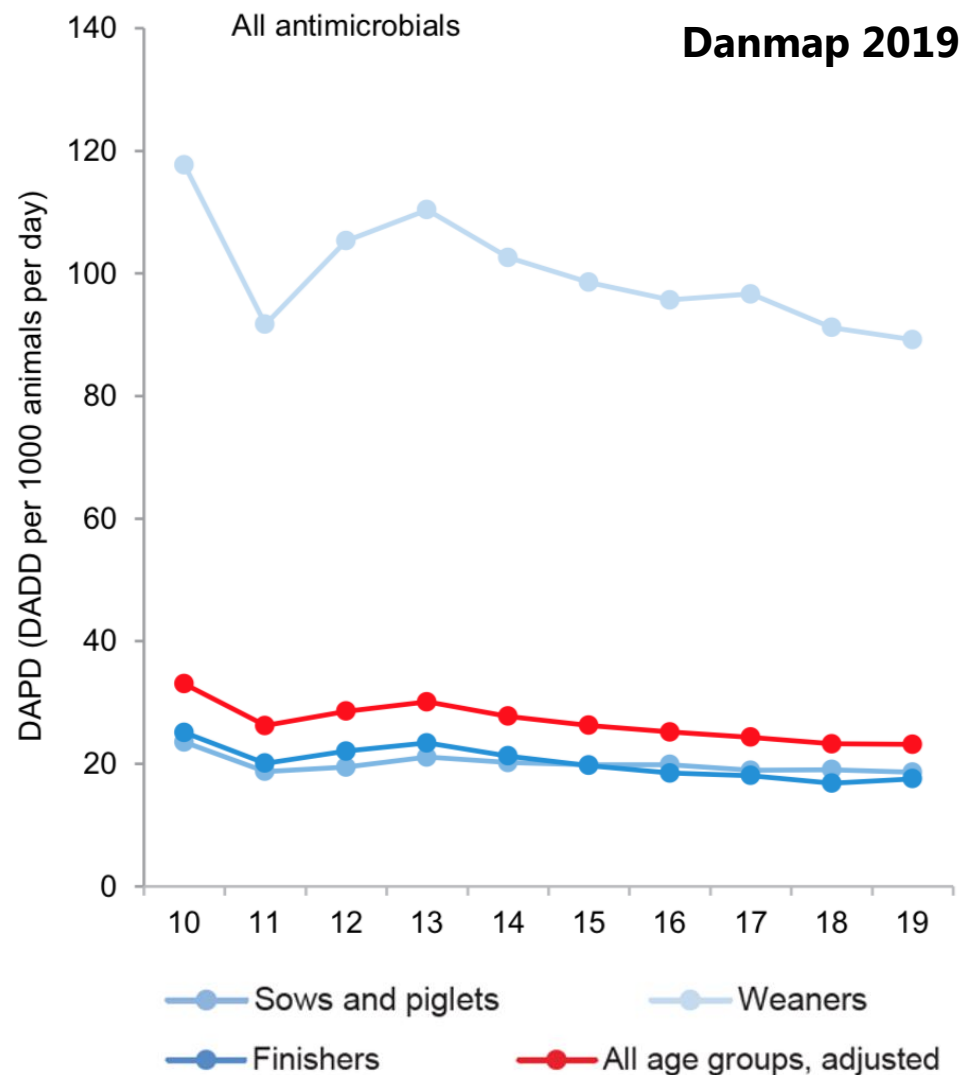

Live biomass

Active antimicrobial compounds

Og det er fravænningsgrisene, som får det meste

Dansk svinekøds renommé

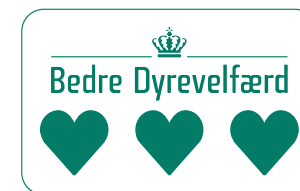
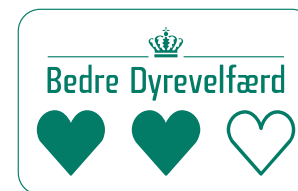
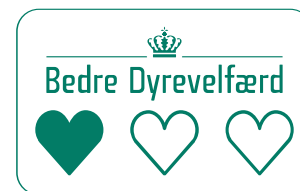
- I nogle internationale sammenhænge har dansk svinekød et rigtig godt ry
- Det gælder fx i Tyskland, men ikke i Sverige
- Hvis danske svineproducenter fortsat skal leve af at eksportere svinekød, er det vigtigt at værne om det danske brand
- På nærmarkederne synes dyrevelfærd at være af central betydning

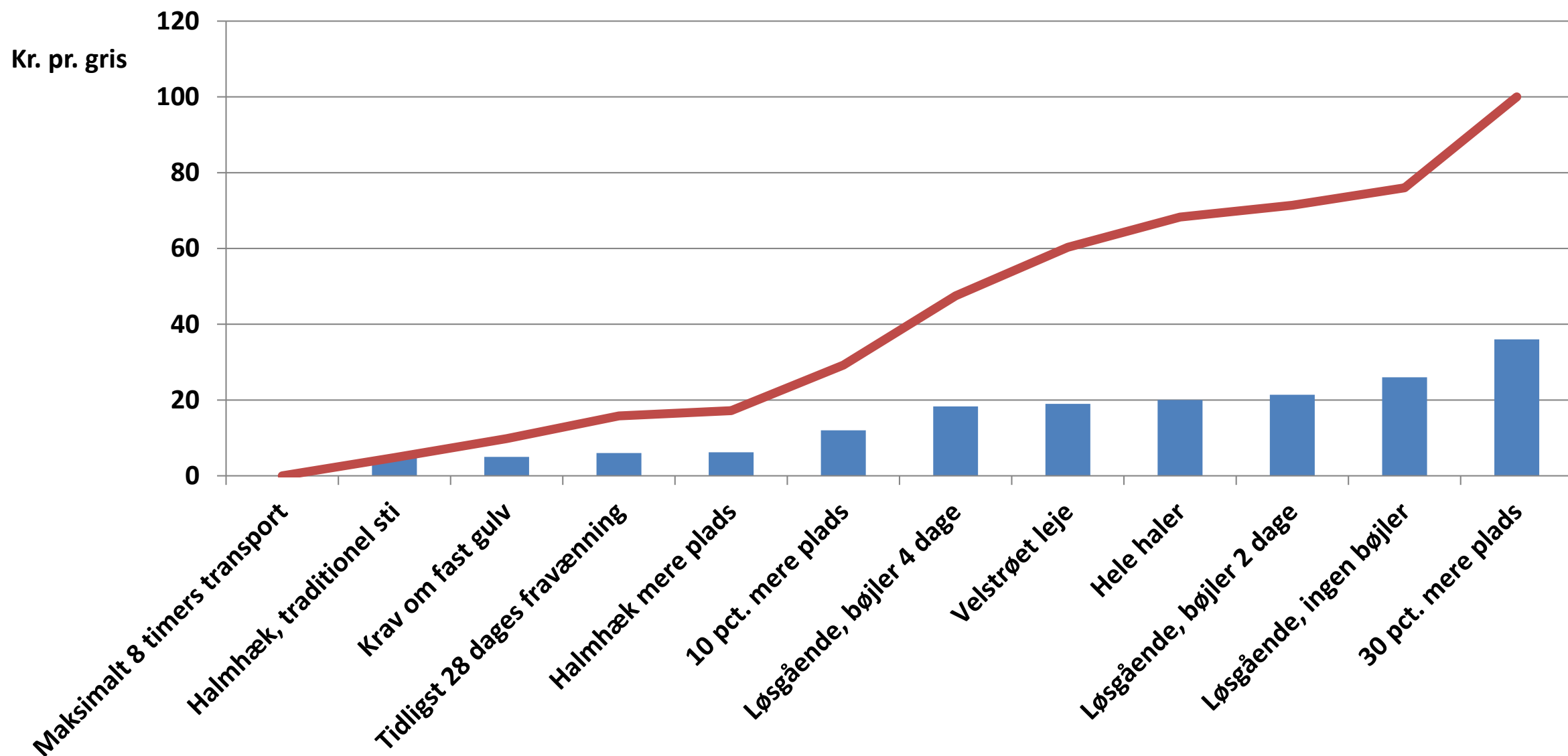
Markedsdrevet dyrevelfærd og anden form for produkt-differentiering

- I DK har fersk svinekød med forskellige dyrevelfærdsmærker opnået en markedsandel på omkring 11% (5% økologi og friland og 6% indendørs)
- Prisen vigtig barriere for øget salg af dyrevelfærdsmærket svinekød
- En yderligere barriere for salget på nærmarkederne er præferencen for svinekød fra ens eget land
- Vigtige elementer i en strategi:
 - Fokus på, hvor man får mest dyrevelfærd for pengene
 - Fokus på carcass balance

Bedre Dyrevelfærd

Omkostninger ved dyrevelfærdsforbedringer

Ny tendens: CSR-drevet dyrevelfærd – når det også til svinekødet?

Hvis supermarkedet hæver standarden og fravælger det billigste produkt, vil de fleste forbrugere synes, at det er fint

Peter Sandøe

Foto: Mathias Christensen

Kyllinger af racen ross 308 vokser fem gange hurtigere end en kylling fra 1950'erne. De opdrættes i store flokke på op til 40.000. 20 fuldvoksne dyr deles om en kvadratmeter.

FORBRUG OG LIV 24. MAR. 2020 KL. 18.34

ANNEMETTE GRUNDTVIG
Journalist

LÆS ARTIKLEN SENERE

NYHED: BREAKING
NEWS-NYHEDSBREV

Valget blev fjernet fra forbrugerne: Turbokylling er helt forsvundet fra køledisken i Holland

Nytænkning i detailhandlen og kampagner om dyreetik har ændret markedet i Holland på en måde, som også er mulig i Danmark.

Forskellen e
handling

Læs mere på kriseklog.nu

Danske Medier: EGMON
BERLINGSKE MEDIA T2
BØRSEN. DA DANSK
ANNONCERFOR

Konklusion

Konklusion

- **Forbrugerne i Danmark og på nærmarkederne lægger stor vægt på dyrevelfærd**
- **Fødevaresikkerhed er også afgørende**
- **Klima og miljø er indtil videre af mindre betydning i købsituationen**
- **Men af stor betydning for license to operate**
- **Branchen har en kæmpe udfordring i forhold til at løfte dyrevelfærden i den almindelige svineproduktion**
- **Markedsdrevet dyrevelfærd har en voksende betydning - i stigende grad understøttet af CSR**

